

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

23 mai 2018

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte: Nadejda Toma,

Judecătorii: Vladimir Timofti și Anatolie Țurcan,

examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscriptie Chișinău, Scutelnic Cătălin, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, în cauza penală în privința lui

Musteață Andrei xxxxx, născut la xxxxx și domiciliat xxxxx

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 07.09.2017 – 29.01.2018;

Instanța de apel: 09.02.2018 – 15.02.2018;

Instanța de recurs: 03.04.2018 – 23.05.2018.

A C O N S T A T A T:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani din 29 ianuarie 2018, în temeiul prevederilor art. 364¹ Cod de procedură penală, pe baza probelor administrate în faza de urmărire penală, Musteață Andrei a fost recunoscut vinovat și condamnat în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, la pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 487,5 unități convenționale, echivalentul a 24375 (douăzeci și patru mii trei sute șaptezeci și cinci) lei, în contul statului.

Cererea acuzatorului de stat cu privire la încasarea sumei de 320 lei din contul condamnatului în beneficiul statului a fost respinsă ca nefondată.

2. Pentru pronunțarea sentinței, prima instanță a constatat în fapt, că Musteață Andrei, posedând permis de conducere pentru categoria mijlocului de transport pe care-l conducea, la 24 iunie 2017, aproximativ la ora 16:20, fiind treaz, conducând automobilul model „Alfa Romeo”, 159, n/î xxxxx, pe str. Nicolae Costin din mun. Chișinău, din direcția str. Onisifor Ghibu în direcția str. Liviu Deleanu, ajungând la trecerea pentru pietoni, tronson semnalizat cu indicatorul nr. 5.50.1- 5.50.2 din capitolul V al Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009 – „indicatoare de informare și orientare”, acționând contrar prevederilor pct. 11 lit. f); art. 11 lit. b) și pct. 45 subpct. (1) lit. a), b), d) a Regulamentului circulației rutiere, aprobat prin Hotărârea Guvernului Republicii Moldova nr. 357 din 13 mai 2009, nu a ținut cont de situația rutieră, nu a manifestat prudență sporită, în rezultatul cărui fapt,

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, a fost admis apelul, casată parțial sentința în partea stabilirii pedepsei și pronunțată o nouă hotărâre potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care: lui Musteață Andrei, recunoscut vinovat de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 264 alin. (1) Cod penal, i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500 unități convenționale, echivalentul a 25000 (douăzeci și cinci mii) lei. În rest, sentința a fost menținută fără modificări.

4.1. În argumentarea soluției pronunțate instanța de apel a menționat, că prima instanță a dat apreciere corectă probelor și circumstanțelor cauzei penale, examinând probele administrate din punctul de vedere al utilității și veridicității lor, sub toate aspectele, complet și în mod obiectiv, călăuzindu-se de Lege, încadrând just acțiunile inculpatului Musteață Andrei în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, „încălcarea regulilor de securitate a circulației de către persoana care conduce mijlocul de transport, încălcare ce a cauzat din imprudență o vătămare medie a integrității corporale sau a sănătății”.

4.2. La capitolul individualizării pedepsei penale, instanța de apel a remarcat, că prima instanță a dat deplină eficiență prevederilor art. 7, 61, 75 Cod penal, însă incorect a dispus încasarea din contul inculpatului doar a 487,5 unități convenționale, or, în conformitate cu prevederile art. 64 alin. (3) Cod penal „mărimea amenzii pentru persoanele fizice se stabilește în limitele de la 500 la 3000 unități convenționale, iar pentru infracțiunile săvârșite din interes material - până la 20000 unități convenționale, luându-se ca bază mărimea unității convenționale la momentul săvârșirii infracțiunii. Mărimea amenzii se stabilește în funcție de gravitatea infracțiunii săvârșite și de situația materială a celui vinovat și a familiei sale”.

Astfel, instanța de apel a constatat că, acțiunile inculpatului Musteață Andrei au fost încadrate în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, care prevede pedeapsa sub formă de amendă în mărime de până la 650 unități convenționale sau cu muncă neremunerată în folosul comunității de la 180 la 240 de ore, sau cu închisoare de până la 3 ani cu (sau fără) privarea de dreptul de a conduce mijloace de transport pe un termen de până la 2 ani, care în temeiul art. 16 alin. (3) Cod penal, se califică ca fiind o infracțiune mai puțin gravă.

În calitate de circumstanțe atenuante din rândul celor specificate la art. 76 alin. (1) lit. a) Cod penal, a fost identificat faptul că inculpatul a săvârșit pentru prima dată o infracțiune mai puțin gravă, repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune, iar careva circumstanțe agravante potrivit art. 77 Cod penal, în privința inculpatului, instanța de apel nu a reținut.

La acest capitol, instanța de apel a specificat, că recunoașterea vinei de către inculpat nu poate fi reținută că o circumstanță atenuantă, or, recunoașterea vinovăției atrage incidența procedurii simplificate în temeiul art. 364¹ Cod de procedură penală și nu poate valorifica ca o circumstanță atenuantă judiciară prevăzută de art. 76 alin. (1) lit. f) Cod penal, deoarece ar însemna că aceleași situații de drept să i se acorde o dublă valență juridică.

În concluzie, instanța de apel i-a stabilit inculpatului Musteață Andrei, în baza art. 264 alin. (1) Cod penal, pedeapsa sub formă de amendă în mărime de 500

unități convenționale, echivalentul a 25000 lei, or, doar această categorie și mărime a pedepsei va asigura atingerea deplină a scopului legii penale privind corectarea și reeducarea inculpatului, având în vedere faptul că inculpatul a încălcat regulile de securitate a circulației a mijloacelor de transport care a precedat producerea urmărilor prejudiciabile, totodată, fiind luate în considerație și personalitatea inculpatului, care se caracterizează pozitiv la locul de trai, nu se află la evidența medicului narcolog sau psihiatru, anterior nu a fost condamnat, precum și faptul că acesta a achitat prejudiciul material și moral suportat de partea vătămată minoră, xxxxx, pentru tratament efectuat, fapt confirmat prin recipisa semnată de reprezentantul legal al părții vătămate minore, Savan Nadejda.

Totodată, instanța de apel a remarcat, că prima instanță corect a ajuns la concluzia de a nu aplica față de inculpatul Musteață Andrei pedeapsa complementară, în formă de privare de dreptul de a conduce mijloace de transport, or, aplicarea pedepsei complementare respective este posibilă doar în cazul stabilirii inculpatului a pedepsei principale sub formă de închisoare.

4.3. În continuare, instanța de apel a apreciat ca fiind neîntemeiată solicitarea acuzatorului de stat privind încasarea din contul inculpatului Musteață Andrei a cheltuielilor de judecată în sumă de 320 lei, pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 1716/D din 02 august 2017, privind constatarea gradului leziunilor corporale suportate de către partea vătămată, xxxxx.

Având în susținere prevederile art. 221 alin. (4) Cod de procedură penală, instanța de apel a notat, că procurorul nu a înaintat conform normei citate, o acțiune civilă în cadrul procesului penal, formulând cerințele corespunzătoare, limitându-se la invocarea circumstanțelor privind cheltuielile pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 1716/D din 02 august 2017.

Cu referire la prevederile art. art. 143, 227 Cod de procedură penală, instanța de apel a menționat, că cheltuielile pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară privind constatarea leziunilor corporale suportate de către partea vătămată, în urma tamponării acestuia cu automobilul, din cauza inculpatului, nu pot fi dispuse spre încasare din contul lui Musteață Andrei, de vreme ce norma de drept prevede clar și explicit că acestea se compensează din contul mijloacelor bugetului de stat, astfel fiind inadmisibilă încasarea cheltuielilor vizate din contul inculpatului.

Instanța de apel a mai notat, că cheltuielile suportate de către organul de urmărire penală în cazul nemijlocit, nu sunt unele de natura de a impune cheltuieli neprogramate și neincluse în cheltuielile evidente și suportate anume de către stat, acestea fiind din categoria celor inevitabile și obligatorii de drept, urmare a săvârșirii unei fapte infracționale.

Mai mult, obligația de a suporta cheltuielile judiciare nu poate reveni în principal inculpatului, având în vedere că nemijlocit statul prin intermediul organelor de resort, organului de urmărire penală și a procurorului, exercită și apără cetățenii săi de faptele infracționale și preîntâmpină săvârșirea infracțiunilor, precum și întreprinde acțiuni în vederea investigării infracțiunilor deja comise, ca în cele din urmă să survină după caz pedeapsa penală sau achitarea persoanei.

Instanța de apel a respins ca fiind nefondate alegațiile procurorului cu privire la faptul că în baza modificărilor survenite în dispoziția art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală, urmează a fi încasate cheltuielile de judecată de la inculpat în cuantum de 320 lei. Or, în acest sens, s-a reținut că, în privința inculpatului Musteață Andrei se aplică legea care era în vigoare la momentul săvârșirii faptei în conformitate cu prevederile art. 10 alin. (1), (2) Cod penal.

5. Procurorul, în temeiul art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, contestă decizia instanței de apel cu recurs ordinar, solicitând casarea acesteia în partea ce ține de soluția dispusă cu privire la cheltuielile judiciare cu dispunerea rejudecării cauzei în această parte în aceeași instanță de apel, în alt complet de judecată.

În argumentarea recursului procurorul statuează, că soluția instanței de apel de a respinge solicitarea acuzatorului de stat referitor la încasarea de la Musteață Andrei a cheltuielilor de judecată contravine normelor procesual penale în vigoare. Or, instanța de apel nu a luat în considerație faptul, că în cadrul cauzei penale de către stat au fost suportate cheltuieli în sumă de 320 lei, necesare pentru realizarea expertizei, sumă ce urma a fi încasată de la inculpat în beneficiul statului, conform prevederilor art. art. 227-229 Cod de procedură penală, iar instanța, contrar prevederilor art. art. 385 alin. (1) pct. 14), art. 397 pct. 5) Cod procedură penală, nu a dispus acest fapt.

Sușține, că urmărirea și judecarea unei cauze penale ocazionatează efectuarea de cheltuieli pentru întocmirea și transmiterea actelor de procedură, pentru administrarea probelor și conservarea mijloacelor materiale de probă, cu retribuirea apărătorilor, precum și cu orice alte cheltuieli necesare normalei desfășurări a procesului penal. În cheltuielile ocazionate de administrarea probelor se includ și sumele pentru retribuirea convenită experților și interpreților pentru serviciul care l-au adus justiției. Efectuarea cheltuielilor judiciare într-o cauză penală este provocată de săvârșirea unei infracțiuni, care impune desfășurarea urmăririi și a judecării cauzei pentru aplicarea legii penale celui ce a comis-o; ca urmare, cheltuielile judiciare sunt imputabile inculpatului condamnat pentru săvârșirea infracțiunii, temeiul juridic fiind vinovăția sa, deoarece fără săvârșirea infracțiunii astfel de cheltuieli nu s-ar fi efectuat.

Obligația inculpatului de a suporta cheltuielile judiciare este principală și integrală întrucât săvârșirea unei infracțiuni atrage în mod inevitabil desfășurarea urmăririi penale și a judecării cauzei, pentru a i se aplica pedeapsa infractorului, obligația de a suporta cheltuielile judiciare îi revine în principal acestuia, chiar dacă partea vătămată și partea civilă au determinat, prin cererile lor, producerea unor cheltuieli; de asemenea, obligația de a suporta cheltuielile judiciare este integrală, incluzând toate cheltuielile necesare pentru pronunțarea unei hotărâri de condamnare de către prima instanță.

În astfel de circumstanțe, acuzarea consideră că cheltuielile de judecată suportate de către stat în cauza penală de învinuire a lui Musteață Andrei urmează să fie încasate din contul acestuia.

Mai mult, acuzarea consideră că instanța de apel nu a ținut cont de faptul că:

- prin modificările survenite în Codul de procedură penală în vigoare din 09 februarie 2018, legislatorul a exclus prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală și deci norma legală care institua obligația statului de a suporta cheltuielile pentru efectuarea expertizelor în cauzele penale a fost exclusă;

- faptul că statul deja nu mai are obligația imperativă de a suporta acele plăți la efectuarea expertizelor în cauzele penale, luat în coraport cu dispoziția art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală și constituie temeiul ce impune suportarea cheltuielilor de judecată pretinse de la inculpat.

Totodată, acuzarea este de părerea că:

- instanța de apel a omis din vedere prevederile art. 4 alin. (1) Cod de procedură penală, conform cărora „în desfășurarea procesului penal se aplică legea care este în vigoare în timpul urmăririi penale sau al judecării cauzei în instanța judecătorească”;

- prin urmare, legea procesual penală nu are caracter retroactiv și deci este irezonabil a fi invocate prevederile art. 8 și art. 10 Cod penal în partea ce ține de aplicabilitatea normelor procesuale penale;

- cu atât mai mult că suportarea cheltuielilor de judecată nu are nici un impact asupra agravării situației și stării în plan penal al inculpatului;

- prin urmare, la examinarea prezentei cauze penale, instanța de apel era obligată să se conducă de prevederile art. 4 alin. (1) Cod de procedură penală și să dispună soluția anume în conformitate cu prevederile art. 229 alin. (1) Cod de procedură penală care prevede că „cheltuielile judiciare sunt suportate de condamnat” or altă careva normă la moment care ar prevedea obligația statului a suporta aceste cheltuieli nu este în vigoare.

6. Verificând argumentele recursului declarat în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal decide inadmisibilitatea acestuia, din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, în camera de consiliu, este în drept să decidă inadmisibilitatea acestuia în cazul în care constată că recursul este vădit neîntemeiat.

Conform prevederilor art. 424 alin. (2) Cod de procedură penală, instanța de recurs examinează cauza numai în limitele temeiurilor stipulate expres de art. 427 Cod de procedură penală, care în mod obligatoriu trebuie să fie invocate de recurent, or, art. 427 alin. (1) Cod de procedură penală, prevede că hotărârile instanței de apel pot fi atacate cu recurs ordinar pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel la judecarea cauzei.

Potrivit practicii judiciare constante erorile de drept pot fi erori de drept formal sau procesual și erori de drept material sau substanțial.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Colegiul reține că recurentul invocă ca temei pentru recurs pct. 6) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care statuează că hotărârile instanței de apel pot

fi supuse recursului pentru a repara erorile de drept comise de instanțele de fond și de apel în cazul când instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel sau hotărârea atacată nu cuprinde motivele pe care se întemeiază soluția.

În esență, recurentul critică decizia instanței de apel dintr-un singur considerent, și anume că, în viziunea sa, instanța de apel greșit a respins solicitarea sa din cererea de apel cu privire la încasarea din contul inculpatului a sumei de 320 lei, cu titlu de cheltuieli de judecată.

Cu referire la aceste argumente ale recurentului Colegiul penal conchide, că instanța de apel, judecând cauza, a cercetat nemijlocit, sub toate aspectele probele prezentate de părți, pe care le-a apreciat în mod obiectiv, ajungând corect la concluzia de a respinge solicitarea procurorului cu privire la încasarea din contul inculpatului în beneficiul statului a cheltuielilor de judecată în sumă de 320 lei, suportate pentru efectuarea expertizei medico-legale a părții vătămate xxxxx.

Astfel, art. 227 alin. (2) Cod de procedură penală stipulează, că cheltuielile judiciare cuprind sumele: 1) plătite sau care urmează a fi plătite martorilor, părții vătămate, reprezentanților lor, experților, specialiștilor, interpreților, traducătorilor și asistenților procedurali; 2) cheltuite pentru păstrarea, transportarea și cercetarea corpurilor delictive; 3) care urmează a fi plătite pentru acordarea asistenței juridice garantate de stat; 4) cheltuite pentru restituirea contravalorii obiectelor deteriorate sau nimicite în procesul de efectuare a expertizei sau de reconstituire a faptei; 5) cheltuite în legătură cu efectuarea acțiunilor procesuale în cauza penală.

Totodată, alin. (3) al aceleiași norme prevede, că cheltuielile judiciare se plătesc din sumele alocate de stat dacă legea nu prevede altă modalitate.

Potrivit art. 228 Cod de procedură penală (1) În modul prevăzut de legea procesuală penală, din sumele alocate de stat vor fi compensate următoarele cheltuieli judiciare suportate de către martori, partea vătămată, partea civilă, asistenții procedurali, interpreți, traducători, experți, specialiști, reprezentanții legali ai părții vătămate, ai părții civile:

1) cheltuielile făcute în legătură cu prezentarea la citare în organul de urmărire penală și în instanță;

2) cheltuielile de cazare;

3) salariul mediu pentru toată perioada de participare în procesul penal;

4) cheltuielile de reparare, restabilire a obiectelor care au fost deteriorate în urma utilizării lor în cadrul acțiunilor procesuale la cererea organului de urmărire penală sau a instanței.

(2) Organele, întreprinderile, instituțiile și organizațiile de stat sunt obligate să păstreze salariul mediu pentru toată perioada de timp în care partea vătămată, reprezentantul ei legal, asistentul procedural, interpretul, traducătorul, specialistul, expertul, martorul au participat în procesul penal la citarea organului de urmărire penală sau a instanței.

(3) Expertului și specialistului li se recuperează, de asemenea, costul materialelor care le aparțin și care au fost utilizate pentru executarea însărcinării respective.

(4) Expertul, specialistul, interpretul, traducătorul au dreptul la recompensă pentru executarea obligațiilor, afară de cazurile când le-au executat în cadrul unei însărcinări de serviciu.

(5) Cheltuielile suportate de persoanele menționate la alin.(1) vor fi recuperate la cererea acestora în baza unei hotărâri a organului de urmărire penală sau a instanței în mărimea stabilită de legislația în vigoare.

Având în vedere prevederile legale citate, Colegiul penal conchide, că suma de 320 lei a fost necesară pentru efectuarea expertizei medico-legale nr. 1716/D din 02 august 2017 (f.d. 62-63), care a fost dispusă prin ordonanța organului de urmărire penală din 28 iulie 2017 (f.d. 58), pentru determinarea modului de apariție a mecanismului formării și gradul vătămarilor corporale ale părții vătămate xxxxx, or, aceste cheltuieli sunt puse pe seama statului prin intermediul organelor de resort care pornesc urmărirea penală și se compun din cheltuieli evidente și necesare în vederea constatării faptei infracționale, însă nu constituie cheltuieli suplimentare suportate de către organul de urmărire penală sau de către instanță, în legătură cu efectuarea urmăririi penale sau judecarea cauzei.

Așadar, Colegiul penal atestă, că instanța de apel întemeiat a reținut, că aceste cheltuielile sunt suportate de către organul de urmărire penală, care și are atribuția de a administra probele în vederea probării/combaterii acuzației aduse, însă aceste cheltuieli nu sunt de natura de a pune pe seama statului costuri suplimentare, sau exagerate, iar cheltuielile pentru efectuarea expertizei întru stabilirea gradului vătămarilor corporale ale victimei, sunt evidente și necesare pentru a demonstra existența/lipsa bănuielii rezonabile privind comiterea infracțiunii.

Cu referire la temeiul pentru recurs invocat de recurent, precum că instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în cererea de apel, instanța de recurs conchide, că recurentul nu a specificat anume asupra căror argumente invocate în apel nu s-a pronunțat instanța, or, instanța de recurs nu este competentă să completeze din oficiu recursul ordinar al acuzării cu circumstanțe în fapt și în drept, care l-ar justifica.

Relevante fiind în acest sens și prevederile art. 24 alin. (2) Cod de procedură penală, potrivit cărora instanța judecătorească nu este organ de urmărire penală, nu se manifestă în favoarea acuzării sau a apărării și nu exprimă alte interese decât interesele legii.

În ceea ce privește argumentul acuzatorului de stat cu referire la faptul, că prin modificările survenite în Codul de procedură penală în vigoare din 09 februarie 2018, legislatorul a exclus prevederile art. 143 alin. (2) Cod de procedură penală și deci norma legală care instituia obligația statului a suporta cheltuielile pentru efectuarea expertizelor în cauzele penale a fost exclusă, instanța de recurs statuează, că dispoziția art. 227 alin. (2) pct. 5) Cod de procedură penală, nu prevede expres achitarea din contul condamnatului a cheltuielilor judiciare.

Mai mult, instanța de apel corect a statuat cu referire la prevederile art. 221 alin. (4) Cod de procedură penală, că procurorul nu a înaintat conform normei citate, o acțiune civilă în cadrul procesului penal, cu formularea cerințelor

corespunzătoare, limitându-se la invocarea circumstanțelor privind cheltuielile pentru efectuarea raportului de expertiză judiciară nr. 1716/D din 02 august 2017.

Colegiul penal de asemenea menționează, că la examinarea cauzei de către instanța de apel au fost respectate prevederile legale prescrise de art. art. 414-419 Cod de procedură penală, iar eroarea de drept invocată de către recurent prevăzută la art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, nu a fost constatată la examinarea recursului, prin urmare, hotărârea atacată este legală și întemeiată, iar recursul urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind vădit neîntemeiat.

7. În conformitate cu art. 432 alin. (2) pct. 4) Cod de procedură penală, Colegiul penal,

DECIDE :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de procurorul în Procuratura de circumscripție Chișinău, Scutelnic Cătălin, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 15 februarie 2018, în cauza penală în privința lui ***Musteață Andrei xxxxx***, ca fiind vădit neîntemeiat.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la **23 mai 2018**.

Președinte

Nadejda Toma

Judecătorii

Vladimir Timofti

Anatolie Țurcan